

Кривоконь О.С.,
кандидат економічних наук, доцент,
старший науковий співробітник науково-дослідного відділу
Федоришина Л.І.,
кандидат історичних наук,
доцент кафедри обліку та аналізу
Вінницький національний аграрний університет

КОНСУЛЬТАЦІЙНІ ПОСЛУГИ З ПИТАНЬ ОБЛІКУ В СФЕРІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ДОРАДНИЦТВА

Вступ. Згідно із схваленою концепцією формування державної системи сільськогосподарського дорадництва в Україні, незадовільний стан організації просвітницької роботи на селі та ведення соціально спрямованих дорадчих послуг сільськогосподарським товаровиробникам і сільському населенню стали перешкодою на шляху подальшого реформування аграрного сектору, формування ринкової конкурентоспроможної аграрної економіки, подолання бідності на селі та розвитку сільських територій.

Для вирішення цієї проблеми в інших країнах світу функціонують системи сільськогосподарського дорадництва, які надають виробникам сільськогосподарської продукції та сільським територіальним громадам соціально спрямовані дорадчі послуги з питань передачі нових знань, сучасних технологій та ринкової інформації, облаштування сільських територій. Згадані системи виступають як один із основних механізмів реалізації державної аграрної політики на місцях, як складова органів управління інноваційним розвитком сільського господарства і сільських територій, яка здійснює зв'язок між наукою і виробництвом при впровадженні агроінновацій, поширенні сільськогосподарських знань та інформації.

Одним із основних видів консультаційних послуг серед фермерських господарств на сьогодні виступають послуги по організації та веденню бухгалтерського обліку.

Виклад основного матеріалу. З метою дослідження сучасного стану обліку та контролю у фермерських господарствах були розроблені форми анкет, і проведено обстеження господарств Вінницької області:

- з вивчення стану обліку та контролю у фермерських господарствах;
- з вивчення попиту на інформаційно-консультаційні послуги.

Анкетне опитування з вивчення стану обліку та контролю у фермерських господарствах дало змогу зробити наступні висновки з найбільш важливих питань:

- проста форма ведення обліку не застосовується у фермерських господарствах Вінницької області;
- в більшості з опитаних господарств (74,5%), незважаючи на кількість найманих працівників і обсяг виручки від реалізації, облік ведеться за Типовим планом рахунків бухгалтерського обліку;
- невеликий відсоток фермерів (12,5%) вказали на необхідність ведення управлінського обліку і організації типового внутрішнього контролю в їх господарствах;
- лише 2% опитаних голів фермерських господарств підтвердили той факт, що в них автоматизований обліково-контрольний процес, а решта планують це зробити найближчим часом у міру фінансової спроможності господарства;
- лише в 15% опитаних господарств користуються послугами фахівця з ведення бухгалтерського обліку на договірних засадах, решта – залучають до цієї роботи членів своєї родини; значна частина фермерів (37,9%) висловила бажання користуватись послугами сторонніх організацій по організації і веденню бухгалтерського обліку;

- фахівці, які на договірних засадах ведуть облік у господарствах, мають вищу освіту (3,5%), середньо-спеціальну (45%) і середню освіту (51,5%). Це свідчить про низький рівень освіченості і кваліфікації найманих бухгалтерів.

Варто відзначити парадоксальну ситуацію, яку було виявлено в результаті анкетного опитування. Майже 98% голів фермерських господарств на запитання: “Чи задовольняють Вас показники, які формує бухгалтерський облік?”, відповіли “Так”, при цьому зазначаючи, що їм важко скласти фінансову, податкову і статистичну звітність.

Можна зробити висновок, що такий облік, який ведеться у фермерських господарствах Вінницької області, не формує повний перелік показників для складання усієї звітності. Виходячи з інформаційної функції обліку, яка є визначальною, він повинен бути вдосконалений як в організаційному аспекті, так і в методичному.

В результаті проведеного дослідження було проведено анкетне опитування 450 голів фермерських господарств Вінницької області, що складає 36% від загальної кількості господарств, з приводу їх потреб в інформаційному забезпеченні.

В результаті цього можна зробити висновок, що найбільше фермерів цікавить такий вид послуг, як юридичне консультування. Так, із загального числа опитаних фермерів 71,6 % необхідний такий вид послуг. На другому місці за необхідністю (70,4%) у фермерів стоїть пошук ефективних ринків збуту виробленої продукції. На третій позиції (58,6%) – консультації з питань оподаткування.

В першу п'ятірку по ступеню необхідності входять такі види послуг, як консультування з окремих питань ведення бухгалтерського обліку (42,6%) і організація та ведення бухгалтерського обліку (37,9%). Якщо брати до уваги, що попит вивчався на 15 видів послуг, то питання бухгалтерського обліку досить актуальні серед фермерів Вінницької області.

Важливим питанням виступає забезпеченість сільськогосподарських товаровиробників експертами-дорадниками у сфері консультування по питаннях бухгалтерського обліку. В таблиці 1 наведено аналіз нинішньої тенденції щодо наявності згаданих консультантів в нашій державі, в розрізі регіонів.

Загальна кількість експертів-дорадників з питань бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту, що занесені до Реєстру сільськогосподарських дорадників та експертів-дорадників складає 71 особа. В цілому по Україні на 206 тисяч осіб, які постійно проживають у сільській місцевості припадає один консультант з питань бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту. Такий показник є дуже низьким, якщо враховувати кількість консультантів по інших питаннях сільськогосподарського дорадництва.

Якщо здійснити структурний аналіз, то можна зробити висновок, що найбільшу питому вагу в загальній кількості експертів-дорадників з питань бухгалтерського обліку займають спеціалісти з Херсонської області – 15,5%, що, найвірогідніше, свідчить про значну активність спеціалістів з бухгалтерського обліку в процесі отримання посвідчення сільськогосподарського експерта-дорадника. Дивним виявляється той факт, що у Львівській області, в якій найбільше проживає сільського населення відсутні взагалі експерти-дорадники згаданого профілю. Цей факт також стосується таких областей як: Волинська, Закарпатська, Запорізька, Луганська та Рівненська. Керівникам регіональних кваліфікаційних комісій з питань сільськогосподарського дорадництва слід звертати увагу на згаданий факт відсутності кваліфікованих експертів-дорадників в галузі бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту.

Друге місце по кількості фахівців з бухгалтерського обліку в галузі сільськогосподарського дорадництва посідають Черкаська та Чернівецька області. На третьому місці – Вінницька, Донецька, Івано-Франківська, Одеська та Полтавська області. Решта областей мають по два або одному експерту-дораднику в галузі обліку. Лише Харківська область нараховує чотирьох кваліфікованих експертів-дорадників в галузі бухгалтерського обліку.

Таблиця 1. Аналіз наявності експертів-дорадників, що надають консультаційні послуги в сфері ведення бухгалтерського обліку

№ п/п	Найменування адміністративно-територіальної одиниці	Кількість осіб, які постійно проживали у сільській місцевості станом на 01.01.2010р., тис. осіб	Кількість експертів-дорадників в галузі бухгалтерського обліку, осіб	Питома вага в загальній чисельності експертів-дорадників в сфері бухгалтерського обліку, %
1.	АР Крим	735,6	1	1,4
2.	Вінницька	849,3	5	7,0
3.	Волинська	506,8	0	0
4.	Дніпропетровська	560,7	1	1,4
5.	Донецька	431,4	5	7,0
6.	Житомирська	552,9	2	2,8
7.	Закарпатська	783,8	0	0
8.	Запорізька	427,5	0	0
9.	Івано-Франківська	789,9	5	7,0
10.	Київська	683,4	2	2,8
11.	Кіровоградська	395	2	2,8
12.	Луганська	313,6	0	0
13.	Львівська	1010,3	0	0
14.	Миколаївська	389,2	2	2,8
15.	Одеська	807	5	7,0
16.	Полтавська	599,3	6	8,5
17.	Рівненська	606,6	0	0
18.	Сумська	393,9	1	1,4
19.	Тернопільська	620,7	1	1,4
20.	Харківська	565	4	5,6
21.	Херсонська	429	11	15,5
22.	Хмельницька	620,1	2	2,8
23.	Черкаська	579,5	7	9,9
24.	Чернівецька	528,8	7	9,9
25.	Чернігівська	429,3	2	2,8
Всього		14631,8	71	100

Стосовно цін на консультаційні послуги по веденню обліку, то для прикладу, ми наведемо витяг з прейскуранту на дорадчі послуги, що надаються Київською обласною сільськогосподарською дорадчою службою (таблиця 2).

Як видно з таблиці 2, вартість послуг є досить низькою, враховуючи факт високої професійної компетенції фахівців Київської обласної сільськогосподарської дорадчої служби [1].

Висновки та пропозиції. Виходячи із проведеного дослідження ми вважаємо за потрібне сформулювати наступні висновки та пропозиції:

- одним із основних видів консультаційних послуг серед фермерських господарств на сьогодні виступають послуги по організації та веденню бухгалтерського обліку;
- в першу п'ятірку по ступеню необхідності входять такі види послуг, як консультування з окремих питань ведення бухгалтерського обліку (42,6%) і організація та ведення бухгалтерського обліку (37,9%). Якщо брати до уваги, що попит вивчається на 15 видів послуг, то питання бухгалтерського обліку досить актуальні серед фермерів Вінницької області;

- в цілому по Україні на 206 тисяч осіб, які постійно проживають у сільській місцевості припадає один консультант з питань бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту. Такий показник є дуже низьким, якщо врахувати кількість консультантів по інших питаннях сільськогосподарського дорадництва;
- керівникам регіональних кваліфікаційних комісій з питань сільськогосподарського дорадництва слід звертати увагу на факт низької забезпеченості кваліфікованими експертами-дорадниками в галузі бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту.

Таблиця 2. Витяг з прейскуранту на дорадчі послуги, що надаються Київською обласною сільськогосподарською дорадчою службою

№ п/п	Найменування послуги	Одиниця виміру	К-сть одиниць виміру	Вартість послуги, грн.	Вихідний результат
1.	Консультації з питань податкового законодавства, бухгалтерського обліку та звітності	година	1	20	консультація
2.	Розробка бухгалтерських документів та складання фінансової звітності	підприємство	1	2000	Практична допомога
3.	Складання річного звіту із закриттям оперативних бухгалтерських рахунків	підприємство	1	від 3000	Практична допомога
4.	Підготовка бухгалтерських документів для отримання кредиту	підприємство	1	1000	Практична допомога

Література

1. <http://www.koras.com.ua/price2006.pdf> – прейскурант на дорадчі послуги, що надаються Київською обласною сільськогосподарською дорадчою службою
2. <http://www.uayf.org/dorad.php> – Розвиток дорадчих служб – Українська асоціація молодих фермерів